

als consequentie een staan met weinigen, een staan met een zeer kleine legerschare, omdat de massa met dat beginsel niet instemt.

Welnu, wij moeten niet probeeren, de kiezers-massa te trekken met pakkende leuzen, die evengevoerd door wereldsche partijen kunnen worden aangeheven. Wij moeten door de kracht van het beginsel voor het beginsel trachten te winnen. Dan staan we sterk. Principieel sterk.

Deze verkiezingspropaganda is er een van zeer slechte soort, ze is door en door wereldsch van karakter. Zóó moet het naar mijn overtuiging niet.

Sappemeer.

B. JONGELING.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„DE HANDSCHOEN OPGENOMEN“.

Onder bovenstaanden titel werd voor de Unie „Een school met den bijbel“ een brochure uitgegeven door Dr G. P. van IJterzon, Voorzitter van den Schoolraad voor de scholen met den Bijbel.

H. W. Tilanus, Voorz. van de Vereeniging voor Chr. Volksonderwijs.

Dr J. Schoneveld, Voorz. van de Scholen der Ned. Herv. Gemeente van 's Gravenhage, en Dr G. Kalsbeek, Directeur van de Chr. Kweek-school te 's Gravenhage.

Deze vier vooraanstaande mannen op onderwijs-gebied en allen behorend tot de Herv. Kerk, hebben dit strijdschrift — want dat is het — gericht tegen een anoniem hoofdartikel in „De Nieuwe Nederlander“ van 11 Jan. '46.

Onder het opschrift Openbaar onderwijs met den Bijbel stelt de anonieme schijver in genoemd blad de vraag of de nevenstelling van openbaar en bijzonder onderwijs op de basis van financieele gelijkstelling ook geestelijk het uitgangspunt kan zijn voor een toekomstig onderwijsbeleid, m.a.w. moet de huidige scheiding tusschen het openbaar en het christelijk onderwijs al of niet bestendigd blijven. Schrijver meent van niet, omdat er tegen het Chr. onderwijs, zooals het reikt en zelt, twee ernstige bezwaren bestaan, die vooral in de Hervormde kringen gevoeld worden.

Het eerste bezwaar geldt de opgeschroefdheid, waarop het „Christelijk“ karakter van dit onderwijs wordt onderstreept. Zoo spreekt men b.v. van Chr. aardrijkskunde, Chr. geschiedenis enz.

Het tweede bezwaar betreft het isolement van het Chr. volksdeel. Niet die scheiding tusschen 't Openbaar en 't Chr. onderwijs! Er moet komen een openbare school, die niet als tot nu toe neutraal is, maar waar de kinderen van heel het volk, van kerkelijke en niet-kerkelijke ouders, samen zitten onder het licht van het Evangelie.

Tegen deze zienswijze — zuiver Barthiaansch — richten zich de vier bovengenoemde heeren.

Voorstanders als ze zijn van de Chr. School, achten ze zich geroepen een waarschuwend woord te laten hooren en te protesteeren tegen ideeën, die bij doorwerking, funest worden voor de zaak van het Chr. onderwijs.

Ook willen zij weten, in hoeverre de Gen. Synode der Ned. Herv. Kerk en de Herv. Raad voor Kerk en School — het speciale orgaan der Herv. Kerk voor schoolaangelegenheden — achter de boven voorgedragen mening staan. Zij willen niet langer lijdzaam toezien, dat de fundamente, waarop de Chr. scholen staan, worden ondergraven. Ze vinden — en dat terecht — dat hier klare wijn moet worden geschonken. Het eigenlijke verweerschrift valt in tweeën uiteen. Het eerste deel heeft tot opschrift: „Algemeen of Christelijk“. Het tweede stuk wil de vraag beantwoorden: „Is de Chr. school separatistisch?“

In het derde deel wordt de vraag onder de oogen gezien of Raden dan wel Vereenigingen de belangen van het Chr. onderwijs dienen te bevorderen.

In het eerste deel wordt de Barthiaansche gedachte, als zou de geestelijke redding van ons volk gezocht moeten worden door alle Chr. organisatievormen als separatistisch prijs te geven en daarvoor in de plaats te krijgen „algemeene“ vereenigingen, waarin voor ieder, ongeacht zijn overtuiging, plaats is, afgewezen.

En omdat het al of niet voortbestaan van het Chr. onderwijs hier in 't geding is, willen Dr Van IJterzon c.s. weten of de Gen. Synode de mening van „De Nieuwe Nederlander“ in dezen is toegedaan. De vraag om een uitspraak is des te meer gerechtvaardigd, omdat de indruk is gewekt dat genoemd blad de mond is van de Gen. Synode van de Herv. Kerk.

In „De Chr. School separatistisch?“ wordt met verontwaardiging de beschuldiging, als zou de Chr. school separatistisch zijn, afgewezen. Immers, haar

deuren staan wijd open, ook voor de kinderen uit niet-kerkelijke kringen. Geen enkel kind wordt uitsluitend om de overtuiging der ouders op politiek of sociaal terrein.

Zou men de Chr. School moeten vervangen door een algemeene school met den Bijbel, zooals De Nieuwe Nederlander wil?

Maar dat is praktisch niet te verwekelijken! Daarmee zouden de Roomschen, Gereformeerden en Joden nooit of te nimmer accoord gaan. En daar zouden ze gelijk aan hebben ook! We wonen in een Chr. land en daarbij behoort een Chr. School. Ja, die Chr. School moet regel zijn en hoe eerder de benaming „Bijzondere School“ vervalt, hoe beter. Een Chr. School in een Chr. land is niets bijzonders, maar juist heel gewoon.

Daarnaast dient dan een school voor onkerkelijken de kinderen, op te vangen van hen, die er nog niet aan toe zijn om hun kinderen voluit Chr. onderwijs te geven. En dan moet er ernstig naar worden gestreefd, ook op die school een plaats te geven aan den Bijbel. Ook op die school moeten de kinderen met Gods Woord in aanraking komen, maar de weg, die „De Nieuwe Nederlander“ in wil slaan om dat doel te bereiken is absoluut verkeerd.

Wil men heusch eerst het Chr. onderwijs afbreken om op de puinhopen een algemeene school met den Bijbel op te richten?

In het laatste deel, „Raden of Vereenigingen?“, wordt de vraag overwogen of met het beëindigen van den bezettingstijd ook de functie van den Herv. Raad voor Kerk en School moet worden beëindigd. De Herv. Raad is van boven-af gekozen. De gemeente heeft op de verkiezing der leden geen enkelen invloed. Dat dient te veranderen. De Herv. Raad moet een meer presbyteriaal inslag hebben.

Hiermee heb ik in 't kort den inhoud van „De Handschoen opgenomen“, weergegeven. Het is een genot om dit werkje te lezen, niet alleen omdat het zoo vlot geschreven is, maar ook om dat de gevoerde polemiek op zoo'n hoog peil staat en niet het minst, omdat op elke bladzijde de liefde voor de Chr. School tot uiting komt.

Bovendien lijkt me dit geschriftje — het telt maar 16 blz. — zoo belangrijk, omdat de Gen. Synode der Ned. Herv. Kerk en de Herv. Raad voor Kerk en School genoodzaakt worden zich duidelijk uit te spreken over de beteekenis van de Chr. School in dezen tijd. Moet ze verdwijnen of moet ze nog altijd beschouwd worden als een machtig middel om Gods Koninkrijk te bouwen?

Met spanning wachten we het antwoord af, dat niet alleen voor onze Herv. broeders, maar voor al de voorstanders van het Chr. onderwijs van het hoogste belang is.

Ik hoop, dat dit artikel velen er toe mag brengen, dat ze de hier besproken, belangrijke, brochure zelf gaan lezen.

Het is de moeite waard!

Groningen.

K. VAN HUIZEN.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Het wordt meer dan tijd onze volle aandacht te wijden aan de vrijheid en het recht der kerk van Christus. Ik bedoel dan het instituut, zooals Hij dat met zijn ambten, bijzondere en algemeene heeft ingesteld.

Want alleen als zodanig is zij zichtbare realiteit. Ik begrijp nooit recht waarom men al die onderscheidingen heeft gemaakt van kerk als instituut en kerk als organisme, zichtbare en onzichtbare kerk.

Komt dat, omdat wij zoo moeilijk ontglippen aan onze liefsheerij, die men dan wijsgeerig wel noemt, overal in de plaats van hetgeen onze God ons gaf, in plaats dus van Zijn werken, die realiteit zijn, onze begrippen te zetten?

We hebben een begrip staat. Ik wees er een vorige keer al op hoe wij daarvan een afgod maken, die toch, naar het woord der Schrift, niets is, of wel een instrument van den satan.

Wat is de staat? Dat leert gij, als gij met hem in aanraking komt: hier een veldwachter, daar een belastingambtenaar, een burgemeester, een minister. Altijd menschen, nooit begrippen, al hebben zij soms de zotste begrippen en dat te erger, naarmate zij hooger geplaatst zijn.

Zoo nu gaat het ook met de kerk.

Een „onzichtbare“ kerk zien wij niet. En de kerk als „organisme“ evenmin. Wij zien wel de leden der kerk, optredende op allerlei levensgebied. Het gaat nu in het leven onzer ongehoorzaamheid zoo, dat wij al luid spreken over de taak der kerk, zoolang zij voor ons een begrip blijft, en naarmate wij de wezenlijke reële kerk, zooals Christus die ons gaf, met haar bijzondere ambten, van haar recht en taak willen berooven. Nu eens op deze dan op die manier.

De gevaren nu, die deze wezenlijke kerk bedreigen, zijn vele.

Daar is ook thans nog altijd de zoon der Revolutie, die de kerk niet zal hinderen, als zij maar goed het onderscheid in het oog houdt van het „geestelijke“ en het „tijdelijke“. Het tijdelijke, dat zijn dan de dingen van deze aarde. Het

geestelijke is de zorg voor het „hiernamaals“. En met dat hiernamaals heeft de kerk dan te maken, voor wie dit noodig heeft.

Zoo zeide het Napoleon. De kerk moet er zijn, zeide hij, maar ik moet haar in mijn hand hebben. Zij moet voor mij een geestelijke politie wezen. Dat geeft gemak.

Want als de arme klaagt, dat hij niets heeft en dat de rijke in weelde zich baadt, dan stelt de priester hem gerust en zegt: later komt het voor u.

En breng ik een misdadiger op het schavot, de priester preekt hem den hemel in. Dat is de mooiste verdeeling van den arbeid, die ik ken. Zoo redeneerde de liberalist der vorige eeuw ook: godsdienst is goed voor het gewone volk. En Thorbecke zei tegen Groen: de kerk is een gewone vereeniging, net als al die andere, en: waart gij maar een stille partij.

Zoo redeneerde de Deist, die naar het woord van Pierre Bayle, geen tijd had gehad atheïst te worden. Later kwam Marx en die verklaarde: godsdienst is opium voor het volk. En dat is weer wat anders.

Thans is het socialisme echter een weinig „religieus“ geworden: het erkent de waarde der „religie“ en van de kerk, mits zij blijft op haar eigen „terrein“.

Er is nog een andere manier om het werk der kerk vruchteloos te maken. Men doet dan niet allereerst een aanval op de bijzondere ambtsdragers, maar belaaft het aapje der pelovogelen. De kerk moet alles en nog wat doen. Christelijke organisaties, d.w.z. georganiseerd optreden van de kinderen der kerk, zijn eigenlijk overbodig. De kerk, d.w.z. de dominees en de synoden enz., die zullen alles wel doen, voor alle levensgebied. De kerk zal met groot geweld optreden om haar boodschap overal te doen hooren. Maar — die boodschap deugt niet. En dan is het werk der kerk ook weg, al maakt men nog zoo veel lawaai.

De derde weg om de kerk doodelijk te treffen wordt bewandeld door de Generale Synoden der eens Gereformeerde kerken.

Men neemt dan het recht der plaatselijke kerk — den grondsteen van het Schriftuurlijk kerkrecht weg, legt belijdenisstukken op zonder de kerken te hooren, ban uit, zonder met de kerken, de wezenlijke kerken te rekenen, vervalscht de sacramenten, en slaat zoo de rijke vrucht der reformatie in ons land ter neer.

Nog levendig herinner ik mij wat een oude dominé der Afscheiding mij antwoorde toen ik hem vroeg — ik was toen nog een jongen — wat is kerkrecht? Hij zeide: kerkrecht mijn beste jongen, dat is vaak het grootste onrecht. Het is in handen van meerdere vergaderingen vaak met een stuk elastiek.

Je kunt het uittrekken zoover je wilt. Maar onthoudt van mij één ding: als men je later vraagt: Wat is de kerk en waar berust het zeggenschap over de kerk, dan antwoordt je: de kerk is de plaatselijke kerk en de regeermacht behoort onder Koning Christus bij den hereraad en nergens elders.

Tijdens de zaak Geelkerken heb ik dat helaas vergeten, blij dat er een Synode was, die de waarheid des Woords handhaafde, alsof wij een Paus konden dulden, als hij maar niets verkeerd leerde.

Onze tijd liet mij het geweldig gevaar weer zien, dat de kerk bedreigt met ons begrippenstelsel.

Daar is een vierde weg, waarin de werkelijke kerk zeer ernstig wordt getroffen. Dat is door de onder ons gangbare leer omtrent de verhouding van kerk en staat.

Ik vond die gangbare mening kort maar juist weergegeven in een leidraad van het Gereformerd Jongelingsblad over Kerk en politiek. Wat is de kerk, en wat is haar taak? Ik noem dit orgaan niet, omdat ik het eenig verwijt zou willen maken, maar alleen omdat het de gangbare mening zoo juist formuleerde. Een mening die naar mijn innige overtuiging onjuist is.

Ik lees dan: „negatieve en positieve taak der kerk“. „Wat zij niet mag doen“. Allereerst dit: „in de prediking van de primaire beginselen moet de kerk alles vermijden wat niet op haar terrein ligt“.

Primaire beginselen. Ik zou zeggen: dat is een tautologie. Want een beginsel is een begin, het fundament, het grondleggende, en dat is altijd primair. Anders is het geen goed beginsel. Maar dit laat ik nu daar. Bedoeld wordt, dat de kerk — d.w.z. de ambtsdrager, bedienaar des Woords, ouderling op huisbezoek enz., bij het spreken en vermanen omtrent de fundamente van het leven alles moet vermijden, wat niet op het terrein van de kerk ligt. D.w.z. dat er levensgebieden zijn, waar de kerk, d.w.z. de ambtsdrager, het Woord Gods niet mag spreken. Een deel van het leven wordt zoo voor de verkondiging van het Woord afgesloten. Het lijkt veel op het beruchte „neutrale terrein“.

In den grond der zaak is het onzin. Want het Woord Gods moet overal worden toegelaten, neen ingeroepen. Geen duimbreeds gronds, dus eens Dr. Kuiper, mag haar ontegen.

Doet men dit wel, dan neemt men de grens voor het Woord in ruimtelijken zin. Hier mag het komen en daar niet. Ik zou haast zeggen: geografisch. En wij moeten die grens alleen zien ten aanzien van haar taak.

Die taak vindt de kerk overal, maar zij heeft een zeer bepaald karakter. Zij zegt alleen: zoo spreekt de Heere; dat zegt het Woord Gods.

En wie zou dan op eenige deur de woorden „verboden toegang“ durven te plaatsen? Watblijft? Wij hebben beloofd, dat wij ons aan de tocht der kerk, d.w.z. van haar ambtsdragers, zouden onderwerpen, indien wij ons kwamen te ontgaan. Toen werd niet gezegd: alleen met betrekking tot dit of dat terrein. Het gold voor heel ons leven. En nu zouden wij, als de kerk van oordeel is, dat zij ons moet onderwijzen in den weg van het Woord des Heeren of dat wij verkéerd spraken of handelden en ons daaromtrent wij vermanen, de deur voor denancus harer ambtsdragers dicht werpen? Maar natuurlijk, die ambtsdrager heeft alleen macht over ons, als hij kan zeggen: zoo zegt de Heere, dat zegt het Woord en de belijdenis, die gij bezwoeren hebt.

Zoo komt de kerk ook tot de overheid. Elke Zondag weer. Zij bidt voor haar. Zij vermaant haar in den dienst des Woords.

Zij zal de overheid niet vertellen, hoe zij haar belastingstelsel moet inrichten of haar leger moet vormen, maar niet, omdat zij daarin niets te zeggen heeft. Zij heeft er veel in te zeggen. Zij zal tegen de overheid zeggen: gij moogt uw volk niet bestelen en gij moogt niet zijn geld niet „smijten“

en gij moet uw over de kinderen men. Zoo, als het Wo der kerk ka voor geen s

Malligheid van jongelien richt en dan G.G., dat ik om te zeggen zicht houden en de belij danig“, d.w. eens, wat c leden aftr

Ook hier haar woort haars Konin Ik ga nu reformeerde

Men heeft En er was van hetgeen der overheid overschreden

Ik geloof, maar het is

De kerk t schreden, in te zeggen, w en wat zij na

Dat ha Maar zij l wel eens gel

In artikel vadersen was oprichte van haar zwaarc alleen met t

De overhe Want zij he nergens eeni

Zoo heeft, van beginsel heerlijken

De overhe komen vrijb rechter verst

de eerste p wordt belaa haar gvaard

de Spaansch koning Willi jkjen Lodew

Dit moest Volkenbond

En de zgn tiekie spelen wijzen. De

van den sto net alsof hij betrachten i

Heere, de F Kust den Z vergaat, wan wellicht we

niet teverge veel te weini dan moet zij

Synode van om een enke

Ten slotte dat is de ker

Alweer een spreken moe gin afgeleid

een fundame daaronder al de gehoorzaa

dus. En zou Wij mocht

kerk, dus al want alleen i

zien. Want de over de verh en de maats

dwalen, die scheiding der Wij sluiten i

alsof zij nie ons overal t

P.S. Men het orgaan is orgaan va

In „Ons stede):

In het k sis Haarle ik onder l

Dienst des